

סיכום סדנת נטל בירוקרטי, 9-10 בספטמבר 2019, המרכז הבינתחומי

בין התאריכים 9-10 בספטמבר 2019 נתקיימה במרכז הבינתחומי הרצליה סדנא מקצועית בינלאומית בנושא הורדת הנטל הבירוקרטי. הסדנא אורגנה על ידי אגף החשכ"ל במשרד האוצר בשיתוף עם מכון אהרן למדיניות כלכלית במרכז הבינתחומי הרצליה. בסדנא השתתפו נציגי ממשלה מגרמניה¹, דנמרק² וישראל (משרד רוה"מ, משרד האוצר, משרד הכלכלה, הלמ"ס) וצוות כלכלנים של מכון אהרן למדיניות כלכלית שתחום מומחיותם הוא מדידה והורדה של עלות הבירוקרטיה.

המומחים מגרמניה ודנמרק חלקו עם הרגולטורים הישראליים את ניסיונם בתחום המדידה וההורדה של הנטל הבירוקרטי. ניסיון בינלאומי זה מתפרס על כ – 20 שנים של פעילות רגולטורית ממוסדת, ושיטתית להפחתת הנטל הבירוקרטי באמצעות מתודולוגיה מוכחת.

המנגנון למדידה והורדה של עלות הבירוקרטיה במדינות מפותחות מורכב מ:

1. **יחידה לטיוב הרגולציה.** יחידה זו אחראית על א) ביצוע התכנית הממשלתית של "הפחתת הבירוקרטיה וטיוב הרגולציה", באמצעות יישום המתודולוגיה של מדידת עלות הבירוקרטיה בכלל המשרדים הממשלתיים, ב) תיאום ובקרת הפעילות של כלל הגורמים הממשלתיים המעורבים בהפחתת הבירוקרטיה.
2. **הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, או חברת ייעוץ** – אחראית על איסוף שיטתי של הנתונים למדידת עלות הבירוקרטיה בהתאם לדרישות מתודולוגיות.
3. **אגפים לטיוב הרגולציה במשרדים ממשלתיים** – אחראים על ביצוע המדידה של עלות הבירוקרטיה הקיימת (ex post) והצפויה (ex ante) במסגרת הליכים בירוקרטיים נשוא רגולציה מוצעת.
4. **יחידה לבקרה רגולטורית** – אחראית על בקרה האם מדידת עלות הבירוקרטיה שנעשתה על ידי האגפים לטיוב הרגולציה במשרדים ממשלתיים היא בהתאם לדרישות מתודולוגיות.

מדידת עלות הבירוקרטיה במדינות מפותחות נעשית במתודולוגיה הנקראת STANDARD COST MODEL (SCM) המאפשרת זיהוי ומיפוי הבירוקרטיה הממשלתית, **מדידה** של עלות הבירוקרטיה, **קביעת יעדים** לצמצום עלות הבירוקרטיה ו**צמצום** עלויות הבירוקרטיה. בכך שיטת מדידת עלות הבירוקרטיה SCM מאפשרת:

- להפחית את הנטל הבירוקרטי המוטל על עסקים
- להפוך את תהליך המדידה וההפחתה של עלות הבירוקרטיה לתהליך שיטתי, מבוסס נתונים, מבוקר, שקוף וברור
- לעקוב אחרי התפתחות עלות הבירוקרטיה
- לכמת את עלות הבירוקרטיה הצפויה מבירוקרטיה חדשה

במדינות מפותחות היקף עלות הבירוקרטיה שנמצא במדידה ראשונה נאמד בלפחות 3% - 5% מהתמ"ג. תוך כ – 5 שנים המדינות הציבו והשיגו יעד לאומי כמותי של הפחתת עלות הבירוקרטיה ב 25% ובכך הגדילו את התמ"ג בלפחות 1%.

נכון להיום בישראל אין יחידה לבקרה רגולטורית, ולא מתקיים איסוף שיטתי על ידי הלמ"ס של הנתונים הנדרשים לחישוב עלות הבירוקרטיה באמצעות שיטת SCM.

¹ רפרנט "המדידה וההורדה של עלות הבירוקרטיה" מ – Federal Statistical Office of Germany (Destatis)

² רפרנט "המדידה של עלות הבירוקרטיה" מ – Federal Statistical Office of Denmark (Destatis)

הסדנא הבינלאומית תרמה לקיום דיון מקצועי ומעמיק בנושאים הורדת הנטל הביורוקרטי, המנגנון והמתודולוגיה למדידה והורדה של עלות הביורוקרטיה. הדיונים בסדנא הבהירו שאיסוף שיטתי של הנתונים על ידי גורם מקצועי אובייקטיבי (הלמ"ס), מדידה שיטתית של עלות הביורוקרטיה בשיטת SCM, ובקרה אובייקטיבית של המדידה מאפשרים לזהות את ההליכים הביורוקרטיים היוצרים נטל משמעותי (מס הביורוקרטיה) על פעילות המגזר העסקי, להוריד או לייעל הליכים אלה וכך להגביר את הפיריון והצמיחה זאת ללא צורך בתקציב ממשלתי משמעותי.

בדיון שהתקיים לאחר הסדנא ובו השתתפו הגורמים הממשלתיים המקצועיים סוכם כי על ישראל לאמץ את מתודולוגית ה-SCM למדידת עלות הביורוקרטיה, להטיל את איסוף הנתונים למדידת עלות הביורוקרטיה על גורם אובייקטיבי (הלמ"ס) ולהתחיל את המדידה השיטתית והמבוקרת של עלות הביורוקרטיה בהקדם האפשרי.

כלכלני מכון אהרן מקווים שלסדנא תהיה השפעה על מדיניות הממשלה בתחום של המדידה וההורדה של עלות הביורוקרטיה ויישום מסקנות הסדנא יחל בהקדם. צוות מכון אהרן בטוח שהדבר יתרום להגברת הצמיחה ויסייע לנצל את יתרונותיה של ישראל בתחרות גלובלית.